

VII-XIII. YÜZYILLAR ARASINDA
İSLAM MEDENİYETİNİN İNSANLIĞIN ORTAK MİRASINA
KATKILARI

İslam Medeniyetinin Doğuşu ve Yayılışı

- Hz. Muhammed (sav) 571 yılında Mekke’de doğdu, çocukluğunu ve gençliğini burada geçirdi.
- İslamiyet’ten önce Arap yarımadasında **Cahiliye Dönemi** yaşanmaktaydı.
- Hz. Muhammed (sav) bu dönemdeki kötü uygulamalardan rahatsız olup sık sık **Hira Mağarası**’na giderdi.

Hiz. Muhammed (sav) Dönemi (610–632)

İslam’ın Ortaya Çıkışı

- İslamiyet’ten önce Arap Yarımadası’nda **Cahiliye Dönemi** yaşanıyordu.
- Hz. Muhammed (sav), toplumdaki adaletsizliklerden rahatsız olduğu için **Hira Mağarası**’nda tefekkür ederdi.
- **610 yılında ilk vahiy** geldi ve İslamiyet ortaya çıktı.

Hicret ve İslam Devleti

- Mekke’de Müslümanlara baskı artınca **622 yılında Medine’ye Hicret** edildi.
- Hicret’ten sonra **Medine’de İslam Devleti** kuruldu.
- Hicret, **İslam takviminin başlangıcı** kabul edildi.

Savaşlar ve Antlaşmalar

- **Bedir (624), Uhud (625), Hendek (627) savaşları** yapıldı.
- **Hudeybiye Antlaşması (628)** imzalandı.
- **630 yılında Mekke fethedildi**, Kâbe putlardan temizlendi.

Eğitim, Bilim ve Sağlık

- **Mescid-i Nebevî** inşa edildi.
- Mescidin yanına **Suffe** yapıldı (ilk eğitim merkezi).
- **Küttâblar** açılarak çocuklara okuma-yazma öğretildi.
- Bedir Savaşı’nda okuma yazma bilen esirler, öğretmenlik yaparak serbest bırakıldı.
- Sağlığa önem verildi; **Tıbb-ı Nebevî** anlayışı gelişti.

Veda Hutbesi

- **632’de Veda Hutbesi** ile;
- İnsanların eşitliği,
- Adalet,
- İnsan hakları vurgulandı.

DÖRT HALİFE DÖNEMİ (632–661)

- Hz. Muhammed’in (sav) vefatından sonra İslam Devleti, “**halife**” adı verilen yöneticiler tarafından yönetilmiştir.
- Bu döneme **Dört Halife Dönemi** denir. Halifeler, hem **dini** hem de **siyasi** liderlik yapmışlardır.

Bu dönemde:

- İslam Devleti genişlemiş,
- Devlet teşkilatı kurulmuş,
- Kur’an-ı Kerim korunmuş,
- Eğitim, hukuk ve yönetim alanlarında önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Hiz. Ebû Bekir Dönemi (632–634)

- Hz. Muhammed’in vefatından sonra **ilk halife** seçilmiştir.
- Bazı kabileler İslam’dan ayrılmak istemiştir.
- İslam Devleti’nin dağılması engellenmiştir.
- Merkezi otorite korunmuştur.
- Devlet birliği sağlanmıştır.
- Kur’an-ı Kerim ayetleri **ilk kez bir araya toplanmıştır**.
- Kur’an’ın korunması için önemli bir adım atılmıştır.

📌 Hiz. Ebû Bekir’in önemi:

İslam Devleti’nin dağılmasını önleyerek **devletin devamlılığını sağlamıştır**.

Hiz. Ömer Dönemi (634–644)

- İran, Irak, Suriye, Filistin ve Mısır fethedilmiştir.
- İslam Devleti **en geniş sınırlarına** bu dönemde ulaşmıştır.
- **Divan Teşkilatı** kurulmuştur.
- **Beytülmal** (devlet hazinesi) oluşturulmuştur.
- **Hicri Takvim** kullanılmaya başlanmıştır.
- Kadılık sistemi kurulmuştur.
- Adalet anlayışı çok gelişmiştir.
- Hiz. Ömer, “adaletyle” tanınmıştır.
- Halk ile yöneticiler arasında eşitlik sağlanmıştır.

📌 Hiz. Ömer’in önemi:

İslam Devleti’ni **kurumsal bir devlet** hâline getirmiştir.

Hiz. Osman D6nemi (644–656)

- Kur'an-ı Kerim **çoğaltılarak çoğaltılan nüshalar İslam merkezlerine gönderilmiştir.**
- Kur'an'ın farklı okunmasının önüne geçilmiştir.
- **İlk İslam donanması** kurulmuştur.
- Kıbrıs fethedilmiştir.
- Deniz gücü artmıştır.
- Akrabalarını yönetime getirmesi tepkilere neden olmuştur.
- Devlet içinde huzursuzluklar başlamıştır.
- Hiz. Osman, çıkan isyanlar sonucu şehit edilmiştir.

🔗 Hiz. Osman'ın önemi:

Kur'an-ı Kerim'in **aslına uygun şekilde korunmasını** sağlamıştır.

Hiz. Ali D6nemi (656–661)

- Cemel ve Sıffin Savaşları yapılmıştır.
- **Hakem Olayı** yaşanmıştır.
- İslam dünyasında siyasi ayrılıklar artmıştır.
- Dinî ilimler (tefsir, hadis, fıkıh) gelişmiştir.
- Bilgi ve ilme önem verilmiştir.
- Hiz. Ali, bilgeliğiyle tanınmıştır.

D6nemin Sonu

- Hiz. Ali şehit edilmiştir.
- Dört Halife D6nemi sona ermiştir.

🔗 Hiz. Ali'nin önemi:

İslam düşünce hayatının gelişmesine katkı sağlamıştır.

Emeviler D6nemi (661–750)

- Başkent **Şam**.
- Halifelik **saltanat hâline geldi**.
- İspanya (Endülüs) ve Kuzey Afrika fethedildi.
- Arap olmayan Müslümanlara **mevali** denildi.
- Arap üstünlüğü anlayışı, İslam'ın yayılmasını yavaşlattı.

Kültür ve Bilim Alanında

- Bilim eserleri Arapçaya çevrildi.
- Camiler, saraylar, âlim evleri eğitim merkezleri oldu.
- **Para reformu** yapıldı.
- Arapça, **resmî devlet dili** hâline geldi.
- **Hat sanatı**, kitap süsleme (**tezhip, cilt**) gelişti.

Endülüs Emevileri (756–1031)

- İspanya'da kuruldu.
- Avrupa'yı **bilim, mimari ve eğitim alanlarında etkiledi**.
- Kütüphaneler kuruldu, çeviri faaliyetleri hızlandı.
- **Kurtuba Ulu Camii**, İslam mimarisinin önemli eseridir.
- Arapça kelimeler Avrupa dillerine geçti.
- **Kâğıt kullanımı** Avrupa'ya yayıldı.

Abbâsiler D6nemi (750–1258)

- Başkent **Bağdat**.
- **Mevali politikası kaldırıldı**, eşitlik sağlandı.
- Türkler başta olmak üzere birçok millet İslamiyet'i benimsedi.
- **Beytülhikme** Dünyanın ilk büyük bilim akademilerinden biridir.
- Matematik, tıp, felsefe, astronomi, kimya alanlarında çalışmalar yapıldı.
- **İbn-i Sina'nın "El-Kanun fi't-Tıbb" eseri** yüzyıllarca Avrupa'da okutuldu.
- **Samerra** şehri kuruldu.
- Samerra Ulu Camii inşa edildi.
- Bayramlar, fener alayları, törenlerle kutlandı.
- **Kadıkudatlık** (başkadı) kurumu oluşturuldu.

İslam Medeniyetinin Ortak Mirasa Katkıları

Bilim

- Matematik, tıp, astronomi, kimya gelişti.
- Avrupa Rönesansı'nı etkiledi.

Eğitim

- Medreseler, kütüphaneler, çeviri merkezleri kuruldu.

Mimari ve Sanat

- Camiler, minareler, saraylar inşa edildi.
- Hat, tezhip, mimari süsleme gelişti.

Kültürel Miras Bilinci

- Kültürel miras, geçmişle gelecek arasında köprüdür.
- Ortak mirasın korunması tüm insanlığın sorumluluğudur.
- **Habib-i Neccar Camii** örneğinde olduğu gibi eserler aslına uygun onarılmaktadır.